

МОТИВИ

към втори проект на Наредба за изискванията към системата на управление на застрахователите и презастрахователите – след обществени консултации

Причини, налагащи приемането:

С Кодекса за застраховането (КЗ), обн. ДВ бр. 102 от 29.12.2015 г., в законодателството на Република България са въведени разпоредбите на Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II). Наред с изискванията относно финансовото състояние на застрахователите и презастрахователите Директива Платежоспособност II и КЗ предвиждат изисквания към системата на управление на застрахователя, която да създава условия за управление и ограничаване на рисковете, пред които предприятията са изправени и които не могат да бъдат обхванати единствено посредством капиталовите изисквания и другите инструменти за количествена оценка на риска.

Законовата делегация за приемане на Наредба за изискванията към системата на управление на застрахователите и презастрахователите е уредена в чл. 77, ал. 5 от КЗ.

В посочената разпоредба на КЗ е предвидено, че КФН с наредба следва да определи по-подробни изисквания към системата на управление на застрахователите и презастрахователите в съответствие с принципите, уредени в КЗ, когато това е необходимо за спазване на насоките на Европейския орган по застраховане и професионално пенсионно осигуряване (Европейския орган).

Наред с горесцитираната разпоредба на КЗ, в която е уредена обща законова делегация за приемане на наредбата, в КЗ се съдържат и други разпоредби, които препращат към общата законова делегация за приемане на наредбата, като например: в чл. 90, ал. 8 от КЗ е предвидено, че сроковете и условията за предоставянето от страна на застрахователите и презастрахователите на информацията за резултатите от всяка собствена оценка на риска и платежоспособността се определят в наредбата по чл. 77, ал. 5 от КЗ; в чл. 111, ал. 4 от КЗ е предвидено, че застрахователят, съответно презастрахователят, представя информация за изпълнението на прехвърлените функции или дейности по ред, определен в наредбата по чл. 77, ал. 5 от КЗ. Във връзка с прилагането на насоките относно системата на управление на равнище група е приложима законовата делегация по чл. 232, ал. 5 от КЗ, която предвижда, че КФН приема наредба за прилагането на Дял седми (Застрахователи и презастрахователи – част от група, и надзор върху тях) с цел прилагане на насоките на Европейския орган.

В изпълнение на посочените законови делегации, съдържащи се в КЗ, с проекта на наредба се предлага и въвеждането на следните насоки на Европейския орган, които КФН е обявила, че възнамерява да спазва, както следва:

1. Насоки относно системата на управление (EIOPA-BoS-14/253 BG) заедно с Техническия анекс към тях, които включват базовите указания на Европейския орган относно основните аспекти на системата на управление на застрахователите и презастрахователите, като изискванията към организацията и дейността на техните

управителните и контролни органи, изискванията за квалификацията и надеждността на техните членове и към лицата, които упражняват други ключови функции, управлението на риска, структурирането и дейността на ключовите функции, политиките на застрахователя регламентиращи най-важните аспекти от неговата дейност, вътрешния контрол, прехвърляне на дейности към външни изпълнители и специфични аспекти на системата на управление на ниво група от застрахователи и презастрахователи;

2. Насоки относно собствената оценка на риска и платежоспособността (СОРП) (ЕЮРА-ВоS-14/253 BG), които включват основните указания във връзка с извършването на този важен процес в рамките на системата за управление на рисковете на застрахователя или презастрахователя;

3. Насоки относно разглеждането на жалби от застрахователни предприятия (ЕЮРА-ВоS-12/069 BG), които поставят изисквания във връзка прилаганите от застрахователите процедури за разглеждане на жалби, подадени от ползватели на застрахователни услуги. В чл. 104, ал. 6 от КЗ е предвидено, че с наредба КФН може да определя допълнителни изисквания към реда за уреждане на застрахователните претенции, когато това е необходимо за спазване на насоки, приети от Европейския орган. Съгласно чл. 104, ал. 2 от КЗ редът за уреждане на претенции и вътрешните правила, на застрахователите, които го регламентират включват и процедурите, по които застрахователят разглежда жалби, подадени от ползватели на застрахователни услуги. В съответствие с тази разпоредба с проекта на наредба е предложено въвеждането на горепосочените насоки на Европейския орган, които КФН също е обявила, че възнамерява да спазва. След приемане на насоките от страна на Европейския орган през 2013 г. КФН предприе административни мерки за тяхното спазване, като бяха изпратени писма на застрахователите за привеждане на дейността с техните изисквания. Този подход обаче не е ефективен особено по отношение на нови участници, които предстоят да навлязат на пазара, а и разкрива недостатъци във връзка с възможността за осъществяване на надзор без да е налице подробна национална нормативна уредба.

При разработването на проекта на наредба наред с основните изисквания на Насоките относно системата на управление и на Насоките относно собствената оценка на риска и платежоспособността са взети предвид и обяснителните документи, включени в окончателните доклади по приемане на съответните насоки на Европейския орган. Посочените документи съдържат допълнителни разяснения, които позволяват допълване съдържанието на основните изисквания, доизясняване на правилата за поведение и допринасят за по-точното изпълнение на съответните изисквания от страна на застрахователите и презастрахователите и за по-голямата ефективност на застрахователния надзор за тяхното спазване.

В допълнение, с проекта на наредба се предвижда приемането на указания на КФН, които да осигурят прилагането в нейната надзорна практика на следните насоки на Европейския орган:

1. Насоки за възлагане на дейности на доставчици на облачни услуги (ЕЮРА-ВоS-20-002), които предвиждат специфични изисквания за тази група дейности, които поради факта, че се възлагат на доставчици на облачни услуги (т.е. услуги, предоставяни чрез обработка на данни в облачно пространство) са източник на допълнителни рискове, които налагат поставянето на по-високи изисквания за сигурност;

2. Насоки за сигурност и управление на информационните и комуникационните технологии (EIOPA- VoS-20/600), чието приемане е подкрепила на заседанието на Съвета на надзорниците на Европейския орган, проведено през септември 2020 г. и които са публикувани на страницата на Европейския орган. Тези насоки поставят изисквания за гарантиране спазването на поверителността, целостта и наличността на информацията и/или на информационните системи, като гаранция за ограничаване на оперативния риск на който застрахователят е допълнително изложен в резултат на използване на високи технологии за съхранение, обработка и достъп до данни.

С проекта се предлага отмяна на Наредба № 5 от 15.10.2003 г. за извършване на дейност като застрахователен брокер и застрахователен агент (обн., ДВ, бр. 96 от 2003 г.) и Наредба № 32 от 13.09.2006 г. за изискванията към организацията и дейността на службата за вътрешен контрол на застрахователя, презастрахователя и на лицата, включени в застрахователна или презастрахователна група (обн., ДВ, бр. 81 от 2006 г., изм. и доп., бр. 4 от 2010 г.), които са издадени на основание отменения Закон за застраховането (отм., ДВ, бр. 103 2005 г.) и отменения Кодекс за застраховането (отм., ДВ, бр. 102 2015 г.).

Цели, които се поставят с приемането на наредбата:

С проекта на наредба се цели завършването на уредбата на системата на управление на застрахователите и презастрахователите в съответствие с КЗ и насоките на Европейския орган, като по този начин се създадат условия за по-добро управление на рисковете, пред които са изправени застрахователите и презастрахователите и се засилят гаранциите за защита на интересите на ползвателите на застрахователни услуги.

С проекта на наредба се цели също така отразяване на препоръки към КФН, дадени от Европейския орган по приключила партньорска проверка във връзка с прилагането на принципа на пропорционалност при ключовите функции на застрахователите и презастрахователите, които имат за цел да гарантират избягването на конфликти на интереси в случаите на изпълнение на повече от една ключова функция от едно и също лице или изпълнението на ключова функция от лице, което е член на управителен или контролен орган на застрахователя или презастрахователя.

С проекта на наредба се цели и допълване на изискванията относно разглеждане на жалби от застрахователи в съответствие с насоките на Европейския орган, което непосредствено ще допринесе за повишаване на защитата на правата и интересите на ползвателите на застрахователни услуги, а също така и създаване на ясни нормативни гаранции за защита на тези интереси.

Очаквани резултати от прилагането:

С проекта на Наредба за изискванията към системата на управление на застрахователите и презастрахователите ще се завърши уредбата на системата на управление и ще се създадат условия за по-надеждно управление на застрахователите и презастрахователите и за по-ефективен надзор върху тях.

С проекта на наредба ще се усъвършенства уредбата на разглеждането на жалби на ползватели на застрахователни услуги.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Предлаганият проект на Наредба за изискванията към системата на управление на застрахователите и презастрахователите няма пряко отражение върху бюджета на КФН и не е необходимо осигуряване на допълнителни разходи/трансфери/други плащания. Прилагането на наредбата е свързано с допълнителни разходи за поднадзорните лица, като финансовите средства, човешките ресурси и другите средства, необходими за прилагане на новата уредба, са част от ресурсите за цялостното прилагане на режима „Платежоспособност II”, който вече е въведен с Кодекса за застраховането.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Проектът на наредба не противоречи на правото на Европейския съюз и не съдържа разпоредби, които представляват мярка по транспониране на акт на съюзното право, поради което не е приложена справка за съответствието му.

На основание чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове (ЗНА) първият проект на подзаконов акт заедно с мотивите към него беше публикуван на интернет страницата на КФН за обществена консултация на 11.03.2021 г. с 30-дневен срок за предоставяне на предложения и становища по него. В определения срок постъпиха значителни по обем и съществени по съдържание предложения, бележки и коментари от страна на Асоциацията на българските застрахователи, включително бележка за недостатъчност на срока на обществената консултация и предложение за неговото продължаване. В срока за обществено обсъждане постъпи и становище от един местен застраховател, който изрази подкрепа за проекта на наредба.

Всички предложения, бележки и коментари на заинтересованата организация на българските застрахователи са разгледани и обсъдени в детайли и отразени в справка.

Значителна част от получените предложения, бележки и коментари са приети за обосновани и приемливи, поради което са намерили отражение при изготвянето на втория проект на наредбата.

Приети са и предложенията на Асоциацията на българските застрахователи за значително съкращаване на обема на проекта на наредбата, като предложеният първоначален раздел XIII от Глава II, с който се въвеждат изискванията на Насоките за възлагане на дейности на доставчици на облачни услуги (EIOPA-BoS-20-002), е заличен от втория проект на нормативен акт и е заменен с изискване за спазване на тези насоки. Препращащата разпоредба на проекта на наредба въвежда общо задължение на застрахователите и презастрахователите да спазват посочените насоки на Европейския орган, както и задължение за КФН да приеме указания относно прилагането на тази разпоредба на наредбата.

Заличена е и Глава IV от проекта относно сигурността и управлението на информационните и комуникационните технологии на застрахователите и презастрахователите. В тази част на проекта на наредба също е предвидено изискване за спазване на Насоките за сигурност и управление на информационните и комуникационните технологии (EIOPA-BoS-20/600) на Европейския орган, като е предвидено и задължение за КФН да приеме указания относно прилагането на тази разпоредба на проекта на наредба.

Във връзка със съществените изменения, настъпили в първоначалния проект на наредбата, на основание чл. 13, ал. 1, т. 3 от Указ № 883 от 24.04.1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове е изготвен втори проект на Наредба за изискванията към системата на управление на застрахователите и презастрахователите.

Във връзка с чл. 26, ал. 3 от ЗНА Комисията за финансов надзор приема да бъдат проведени повторни обществени консултации, като проектът заедно с мотивите към него и справката за отразяване на постъпилите становища са публикувани на интернет страницата на КФН. На основание чл. 26, ал. 4, изречение първо от ЗНА, срокът за предложения и становища по проекта, публикуван за обществени консултации, е 14-дневен. Причините за определяне на този срок за провеждане на общественото обсъждане произтичат от обстоятелството, че приемането на наредбата е предвидено в Плана за действие с мерки за адресиране на последващите ангажменти на Република България след присъединяването във Валутния механизъм II и на други свързани политики и следва да бъде завършено до края на 2021 г. В допълнение, следва да се има предвид, че вторият проект на нормативния акт е значително съкратен по обем спрямо първоначалния, като съществена част от предложенията, бележките и коментарите на заинтересованите лица в предходната обществена консултация са приети и отразени във втория проект.